

VẤN ĐỀ ĐỔI MỚI PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC CẤP TIỂU HỌC VÀ MỘT SỐ GIẢI PHÁP VỀ MẶT QUẢN LÝ

TRÀ THỊ KIỀU LOAN*

TÓM TẮT

Bài báo nêu lịch sử vấn đề đổi mới phương pháp dạy học trên thế giới và ở Việt Nam, thực trạng và những căn cứ để đổi mới phương pháp dạy học nói chung và đổi mới phương pháp dạy học cấp tiểu học nói riêng; đồng thời đề xuất các nhóm giải pháp hướng dẫn, chỉ đạo, quản lý nhằm thực hiện có hiệu quả việc đổi mới phương pháp dạy học ở cấp tiểu học.

ABSTRACT

*Issues of method teaching innovation at elementary level
some management solutions*

The article is about the history of the issues of method teaching innovation in the world and in Vietnam, the status and the foundations for method teaching innovation in general and at elementary level in particular; as well as proposing some groups of solutions to guide, direct, and manage to implement effectively the reform of method teaching at elementary level.

1. Sơ lược lịch sử vấn đề

1.1. Trên thế giới

Không chỉ trong thời đại ngày nay ta mới biết đến vấn đề đổi mới phương pháp dạy học, mà đây là vấn đề muôn thuở của những người theo nghề giáo. Trên nền chung của các phương pháp giáo dục truyền thống, mỗi nhà giáo đều tự tìm cho mình cách thức dạy học riêng để đi đến thành công trong nghề. Từ trước công nguyên (TCN), Socrate (khoảng 470-399 TCN) đã nổi danh với phương pháp “truy vấn biện chứng” tương tự phương pháp dạy học nêu vấn đề ngày nay; hay Khổng Tử (551-479 TCN) với phương pháp dạy học tùy theo đặc điểm cá nhân của mỗi môn sinh, cũng chính là phương pháp dạy học cá

thể được triển khai trong những năm gần đây tại Thành phố Hồ Chí Minh. Ở các thế kỉ XVII-XIX, người ta biết đến J. A. Komensky (1592-1670), “cha đẻ của nền giáo dục hiện đại”, với những quan điểm và cách thức dạy học rất nhân văn mà ông đã trình bày trong các tác phẩm rất có giá trị của mình; Jean-Jacques Rousseau (1712-1778) với phương pháp giảng dạy cho trẻ các yếu tố khoa học; hoặc Johann Heinrich Pestalozzi (1746-1827), nhà cải cách giáo dục Thụy Sĩ, phát triển các phương pháp giáo dục nhằm thúc đẩy khả năng của trẻ... Đặc biệt trong thế kỷ XIX, mô hình giáo dục bắt buộc được vận dụng ở nhiều quốc gia, mô hình này đặt nặng kỹ năng tổ chức và quản lý lớp học của người thầy, xem nó như là một thành tố không thể thiếu của quá trình vận dụng các phương pháp dạy học. Hiện nay, trên thế giới, rất

* Học viên Cao học
Trường Đại học Vinh

nhiều công trình nghiên cứu về đổi mới phương pháp dạy học và các giải pháp quản lý nhằm hỗ trợ hoạt động đổi mới phương pháp dạy học vẫn đang được tiếp tục thực hiện, chẳng hạn công trình nghiên cứu về “Cấu trúc tạo nhóm học tập hợp tác” có thể vận dụng cho học sinh mọi lứa tuổi của tiến sĩ Spencer Kagan (Mỹ)...

1.2. Trong lịch sử giáo dục Việt Nam

Vấn đề đổi mới phương pháp dạy học bậc tiểu học ở Việt Nam không phải bây giờ mới được đặt ra, mà từ năm 1949, khi Pháp ký nghị định chuyển giao các cơ quan giáo dục cho các nước Ai Lao, Cam-bốt, Việt Nam, Bộ Quốc gia Giáo dục Việt Nam (ở vùng bị Pháp chiếm) đã đề ra chương trình tiểu học với mục tiêu dạy học mới, “...cổ vũ các phương pháp sư phạm hiện đại và thực hành những quan niệm mới về sư phạm trong giảng dạy và học tập... Trường học mới là trường học hoạt động và tất cả nền giáo dục phải phỏng theo phương pháp hoạt động” [8]. Từ đó về sau, ở miền Nam, cũng có nhiều cuộc cải cách giáo dục nhằm đổi mới phương pháp dạy học theo hướng hiện đại nhưng đều bị thất bại do chiến tranh, đói nghèo... Sau ngày đất nước hoàn toàn thống nhất, giáo dục tiểu học ở Việt Nam đã trải qua hai lần cải cách vào năm 1979 và 1986. Rất tiếc, những lần cải cách này chỉ đặt nặng việc thay đổi nội dung, chương trình sách giáo khoa còn đổi mới phương pháp dạy học và các giải pháp quản lý nhằm tác động đến đổi mới phương pháp như thế nào chưa được nghiên cứu thành hệ thống. Mãi đến năm 2000, sự đổi mới toàn diện

giáo dục Việt Nam mới được chính thức khởi động và thể hiện rõ nét qua Nghị quyết 40/2000/QH10 về đổi mới chương trình giáo dục phổ thông, qua Chỉ thị 14/2001/CT-TTg ngày 11/6/2001 và một loạt các văn bản khác. Năm học 2001-2002 là năm học khởi đầu đổi mới toàn diện giáo dục tiểu học, trong đó có đổi mới phương pháp giảng dạy.

2. Thực trạng đổi mới phương pháp dạy học cấp tiểu học

Ngày nay, những thay đổi về kinh tế, chính trị, văn hoá theo hướng toàn cầu hoá, sự bùng nổ thông tin, sự phát triển nhanh như vũ bão của khoa học kỹ thuật dẫn đến nội dung học tập mới tiếp nhận hôm trước, hôm sau có thể đã trở nên lạc hậu. Mục đích học tập không thể chỉ dừng lại ở chỗ tiếp thu kiến thức và rèn luyện kỹ năng mà phải như tổ chức Unesco đã đề xướng là: “Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình” và phương pháp dạy học chính là cách thức giúp cho người học tự mình đạt đến mục tiêu. Trước thực tiễn đó, vấn đề đổi mới toàn diện về giáo dục trong đó có đổi mới phương pháp dạy học đã được sự quan tâm chỉ đạo của Đảng và Nhà nước thông qua nghị quyết Trung ương IV (khoá VII), nghị quyết Trung ương II (khoá VIII) và Luật Giáo dục... Song song với việc bồi dưỡng giáo viên trong chương trình “thay sách giáo khoa” bậc tiểu học được tiến hành từ năm học 2001-2002, rất nhiều tài liệu về vấn đề đổi mới phương pháp dạy học đã được chuyển tải đến cán bộ quản lý, giáo viên và tổ chức thực hiện tại các trường tiểu học. Công văn số 896/BGD&ĐT-GDTH

ngày 13/2/2006 của Bộ Giáo dục và Đào tạo cũng đã quy định rõ việc đổi mới cách thức dạy học. Phương pháp dạy học ở tiểu học được quy định tại Điều 28 của Luật Giáo dục năm 2005, sửa đổi bổ sung năm 2009: “Phương pháp giáo dục phổ thông phải phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo của học sinh; phù hợp với đặc điểm của từng lớp học, môn học; bồi dưỡng phương pháp tự học; khả năng làm việc theo nhóm, rèn luyện kỹ năng vận dụng kiến thức vào thực tiễn; tác động đến tình cảm, đem lại niềm vui, hứng thú học tập cho học sinh”.

Tuy nhiên, trong thực tế dạy học, đổi mới phương pháp như thế nào để tạo được động lực cho người học tham gia tích cực vào quá trình dạy học hoàn toàn không đơn giản nhất là khi người học ở lứa tuổi tiểu học với những nét đặc điểm tâm lý rất riêng và điều này đặc biệt rất cần đến sự tác động của nhà quản lý. Nhiều lớp tập huấn được mở ra; những buổi hội thảo, các chuyên đề liên tục được tổ chức; chỉ riêng phương pháp học nhóm đã làm dấy lên nhiều cuộc tranh luận và làm báo chí tốn khá nhiều giấy mực. Mặc dù vậy, hiệu quả của việc đổi mới các phương pháp dạy học vẫn còn rất nhiều điều cần bàn luận, bởi sau một thập kỷ ráo riết tiến hành đổi mới toàn diện giáo dục với định hướng phát triển bền vững giáo dục tiểu học ở Việt Nam, bên cạnh những thành tựu nhất định như Báo cáo chính trị của Ban Chấp hành trung ương Đảng tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI đã nêu thì, cũng trong báo cáo này, những nhận định về các mặt hạn chế của giáo dục Việt Nam trong giai đoạn

hiện nay thật sự rất đáng quan ngại: “Chất lượng giáo dục và đào tạo chưa đáp ứng yêu cầu phát triển... chương trình, nội dung, phương pháp dạy và học lạc hậu, đổi mới chậm...” [5].

Nguyên nhân nào đã dẫn đến hậu quả trên?

Thông qua việc dự giờ dạy của giáo viên trên lớp, thông qua các buổi hội thảo chuyên đề và cả những cuộc trao đổi thẳng thắn trên tinh thần đồng nghiệp, có thể thấy việc đổi mới phương pháp dạy học ở các cấp học nói chung và ở cấp tiểu học nói riêng tiến hành chưa triệt để do nhiều nguyên nhân. Không giống như các bậc học khác, một người giáo viên tiểu học dạy bình quân từ 8 đến 11 môn học, trong đó, có những môn đòi hỏi phải có năng khiếu như âm nhạc, mỹ thuật mà không phải ai cũng có được. Trong một buổi học, họ phải tổ chức từ bốn đến năm tiết học thuộc nhiều phân môn khác nhau. Vì vậy, giáo viên chỉ có thể tập trung chuẩn bị cho một vài tiết học thật chính chu và thường đó là những tiết được thanh tra, kiểm tra hay các tiết dạy có bạn đồng nghiệp dự giờ. Bên cạnh đó, những khó khăn về mặt nhận thức, về trình độ, về thời gian, về tài chính, về kỹ năng vận dụng phối hợp, triển khai các phương pháp dạy học và trong đó có cả nguyên nhân từ các nhà quản lý..., tất cả đã làm cho việc đổi mới phương pháp dạy học chưa mang lại hiệu quả như mong đợi.

3. Vai trò của người cán bộ quản lý và một số giải pháp hướng dẫn, chỉ đạo, tổ chức thực hiện đổi mới phương pháp dạy học ở tiểu học

3.1. Vai trò của người cán bộ quản lý

Nhà quản lý đóng vai trò rất quan trọng trong việc tổ chức thực hiện nhiệm vụ, trong đó không loại trừ các hoạt động nhằm đổi mới phương pháp dạy học. Có thể xem nhà quản lý là đầu tàu kéo theo sau cả một đoàn tàu. Đoàn tàu này có vận hành tốt, có đi đúng hướng và về đúng đích hay không phụ thuộc rất nhiều vào lực kéo của đầu tàu. Vậy thì nhà quản lý nên làm gì để hướng dẫn, tổ chức và hỗ trợ giáo viên thực hiện tốt đổi mới phương pháp dạy học trong khi hiện nay, đa phần cán bộ quản lý bị lôi kéo vào guồng xoay của hàng núi công tác hành chính, sự vụ?

3.2. Một số giải pháp hướng dẫn, chỉ đạo, tổ chức thực hiện đổi mới phương pháp dạy học

Sự phát triển của đất nước và của chính bản thân con người, sự đổi mới về mục tiêu, nội dung, cách đánh giá học sinh của chương trình tiểu học đòi hỏi phương pháp dạy học cũng cần phải thay đổi. Tuy nhiên, việc tổ chức thực hiện đổi mới phương pháp dạy học không chỉ đơn giản là tham gia các lớp tập huấn, tổ chức các chuyên đề triển khai rồi dự giờ và đánh giá việc thực hiện của giáo viên trong tiết dạy mà người cán bộ quản lý cần nghiên cứu thấu đáo sự đổi mới phương pháp giảng dạy trên cơ sở tiếp cận hệ thống, tiếp cận nhân cách, tiếp cận hoạt động, thuyết dạy học cộng tác, công nghệ dạy học... để có thể nhận thức đúng về thực trạng đổi mới phương pháp dạy học hiện nay tại đơn vị mình, đồng thời lập kế hoạch hoàn chỉnh, tổ chức thực hiện kế hoạch nghiêm túc, tiến hành các

giải pháp hỗ trợ và đánh giá, rút kinh nghiệm.

Qua thực tế công tác quản lý chuyên môn tiểu học, nhằm nâng cao hiệu quả của việc đổi mới phương pháp dạy học cấp tiểu học trên cơ sở đảm bảo các nguyên tắc về mục tiêu, tính hiệu quả, khả thi và thực tiễn, chúng tôi tổng hợp và đề xuất thực hiện một số nhóm giải pháp tác động chủ yếu đến người thầy trong hoạt động dạy học như sau :

3.2.1. Nhóm giải pháp nhằm nâng cao nhận thức cho cán bộ, giáo viên

Năm học 2001-2002, giáo dục tiểu học bắt đầu đổi mới toàn diện từ mục tiêu đào tạo đến đổi mới chương trình, sách giáo khoa cũng như đổi mới về phương pháp dạy học. Từ ấy đến nay đã gần mười năm trôi qua, những nhận thức, những quyết tâm lúc đầu dần dần phai nhạt, bên cạnh đó, mười năm đủ để một lớp người cũ ra đi và một lớp người mới thay thế trên bục giảng. Hơn nữa, điều kiện và hoàn cảnh dạy học đã khác trước rất nhiều. Vậy thì việc tác động lại vào nhận thức của cán bộ giáo viên về tính cấp thiết của vấn đề đổi mới phương pháp trong giai đoạn hiện nay rất quan trọng và cần thiết. Tác động để giáo viên thấy rằng về cả mặt lý luận và thực tiễn đều đòi hỏi phải đổi mới trong phương pháp dạy học. Đó là vấn đề sống còn không chỉ của ngành, của đơn vị mà của cả mỗi cá nhân.

Giải pháp nào để tác động vào nhận thức của cán bộ, giáo viên? Đó có thể là việc tổ chức lớp bồi dưỡng, các chuyên đề; tổ chức những buổi hội thảo, trò chuyện, mạn đàm, các hội thi hay tham

quan học tập thực tế...Thông qua đó, người cán bộ quản lý giới thiệu đến giáo viên về mục tiêu, định hướng đổi mới trong giai đoạn hiện nay; về các chỉ thị, nghị quyết của Đảng, văn bản của nhà nước, các tài liệu liên quan hay những thành tựu của giáo dục các nước, của những đơn vị bạn...

3.2.2. Nhóm giải pháp bồi dưỡng kỹ năng sử dụng phương pháp dạy học và hình thức tổ chức lớp

Đôi khi nhận thức đúng vấn đề nhưng thiếu kỹ năng thực hành thì hiệu quả của việc đổi mới phương pháp dạy học cũng sẽ không được như mong muốn. Hãy giúp giáo viên tìm hiểu thấu đáo và có thể vận dụng nhuần nhuyễn các phương pháp dạy học phát huy tính tích cực của học sinh, ví dụ như các phương pháp học nhóm, trực quan, phỏng vấn nhanh, nêu và giải quyết vấn đề; các phương pháp đóng vai, dạy học hợp tác, tổ chức cho học sinh học theo hợp đồng, học theo góc, học theo dự án ... Các phương pháp này giúp giáo viên tổ chức hoạt động dạy học sinh động và phong phú, phát triển tốt khả năng tự học của học sinh, có thể kiểm tra đánh giá khá chính xác kiến thức và kỹ năng đạt được của học sinh.

Hiện nay, tài liệu viết về vấn đề này rất nhiều. Có thể kể đến sách do Dự án phát triển giáo viên tiểu học hành vào những năm 2005, 2006, hay gần đây nhất là những quyển sách viết về phương pháp dạy học tích cực và một số kỹ thuật triển khai các phương pháp đó của dự án Việt - Bỉ như kỹ thuật “khăn phủ bàn”, kỹ thuật

“mảnh ghép”, sơ đồ tư duy, kỹ thuật “KWL” (know-want to know-learned)...

Điều cần nói ở đây, việc tìm hiểu phải phát xuất từ nhu cầu cần thiết của giáo viên trong việc vận dụng phương pháp và hình thức tổ chức lớp vào thực tế dạy học. Tránh các chuyên đề mang tính đại trà, bắt buộc hoặc tìm hiểu qua loa, đại khái, tốn kinh phí, mất thời gian, lâu dần hình thành trong giáo viên tâm lý lơ là, tham dự kiểu “lấy có”. Là cán bộ quản lý, bạn có thể tìm hiểu những kiến thức, kỹ năng về phương pháp dạy học mà giáo viên cần phải bổ khuyết, có thể cho giáo viên đăng ký nội dung cần tìm hiểu để có kế hoạch đáp ứng.

Vấn đề chủ động trong dạy học và một số lưu ý khi lựa chọn phương pháp cũng hết sức cần thiết. Trong một thời gian quá dài, giáo viên lệ thuộc vào sách hướng dẫn giảng dạy, vào các “thiết kế” bán đây trên thị trường và vận dụng các tài liệu đó hết sức máy móc. Người ta quên rằng phương pháp chỉ được lựa chọn sao cho đạt mục tiêu dạy học và nó phải phù hợp với nội dung, đối tượng và điều kiện dạy học, mà đối tượng và điều kiện dạy học thì không phải lúc nào cũng giống nhau. Hãy tổ chức cho giáo viên soạn giảng hướng vào mục tiêu, xem xét đến các kiến thức, kỹ năng cơ bản cần đạt.

Cách thức tăng cường kỹ năng thực hành, dạy thông qua giao tiếp và lưu ý hoạt động tiếp nối để hình thành các kỹ năng, các hành vi ứng xử trong gia đình và xã hội; dạy học gắn liền với thực tế cuộc sống rất cần trong việc mang lại hiệu quả dạy học. Vì khi đó, học sinh mới

cảm nhận được rằng việc học là cần thiết, nhờ vào học tập mà các em có thể xử lý các tình huống hằng ngày trong cuộc sống, mới có thể giao tiếp tốt, phát triển được; qua đó hứng thú trong học tập được hình thành. Cho dù bạn nói rất nhiều điều về công ơn của bà, của mẹ vẫn không bằng nhân một tiết dạy Tin học tự chọn hướng dẫn các em làm thiệp tặng cho những người phụ nữ thân yêu trong gia đình.

Để hỗ trợ giáo viên trong việc đổi mới phương pháp dạy học, nhiều phương tiện dạy học mang tính kỹ thuật cao được các trường trang bị và vận dụng. Song không phải địa phương nào cũng có điều kiện như nhau. Có lẽ, cách thức đổi mới phương pháp dạy học trong điều kiện khó khăn của địa phương và vấn đề tự làm đồ dùng dạy học phải được đặt ra cho tập thể bàn luận, góp ý để cùng nhau thực hiện tốt. Một ví dụ điển hình: dạy học với giáo án kỹ thuật số, các quận nội thành có thể sử dụng máy chiếu (projector) để chuyển tải, nhưng những vùng sâu, vùng xa thì làm thế nào? Không chịu bó tay trước cái khó, ở các quận vùng ven hiện nay, đầu DVD có cổng USB kết nối với màn hình tivi hoàn toàn có thể thay cho máy chiếu đa năng. Khó hơn nữa thì những tờ lịch cũ, những vật dụng thường gặp trong đời sống được cốp nhặt, chỉnh sửa.. cũng có thể trở thành phương tiện dạy học hiệu quả.

Bên cạnh đó cũng cần bồi dưỡng cho giáo viên phương pháp, cách thức hướng dẫn học sinh tự học. Kỹ năng tự học có vai trò rất quan trọng, cần thiết cho hoạt động học tập, nghiên cứu và cả

tác nghiệp sau này nhưng hiện nay việc bồi dưỡng kỹ năng tự học cho học sinh chưa được xem trọng trong trường phổ thông. Người cán bộ quản lý có thể tìm và giới thiệu với giáo viên những cách hướng dẫn học sinh tự học như cách đọc sách và tài liệu tham khảo, đọc mục lục; cách nghe và nắm vấn đề; cách ghi dàn ý bài học hoặc tóm tắt tài liệu; cách thức hướng dẫn học sinh học tập lẫn nhau...

3.2.3. Nhóm giải pháp tổ chức thực hành đổi mới phương pháp dạy học

Tổ chức các buổi tập huấn thực hành soạn giảng theo hướng đổi mới phương pháp dạy học là việc làm hết sức cần thiết. Với các tiết "khó", khi học khó, một giáo viên sẽ thử lên tiết và bạn cùng khối làm học sinh như lúc học thay sách để dự kiến trước những biện pháp giải quyết tình huống và nếu cần sẽ đề nghị thay đổi phương pháp và hình thức tổ chức lớp phù hợp. Trong dự giờ, nhận xét và đánh giá, cần xem trọng việc đổi mới phương pháp sao cho học sinh phát huy cao độ tính chủ động, sáng tạo trong học tập và khả năng tự học. Điều này thể hiện qua cách thức tổ chức, dẫn dắt của giáo viên để các em tự mình tìm đến với tri thức; kiểm tra việc thể hiện đổi mới phương pháp dạy học trên lớp; tổ chức các phong trào hội giảng, dự giờ thăm lớp, lên tiết chuyên đề để giáo viên thể hiện sự đổi mới về mặt phương pháp.

3.2.4. Nhóm các giải pháp hỗ trợ

Việc đổi mới phương pháp dạy học trong một lớp học quá đông học sinh rất khó thực hiện, vì vậy cần giảm dần sĩ số học sinh ở các lớp sao cho đạt chuẩn 35 em/lớp. Với sĩ số này, giáo viên có thể

quản lý lớp tốt hơn và trong dạy học có điều kiện kết hợp hoạt động cá nhân với hoạt động nhóm, cũng như phát huy khả năng của cá nhân, cá thể hoá việc dạy học, tiến đến có những bài tập thích hợp cho từng nhóm trình độ và dạy theo nhu cầu riêng của các em. Ngoài trừ một số trường chịu áp lực về mặt sĩ số học sinh trong nội thành thì việc điều chỉnh sĩ số học sinh nằm trong tầm tay của người cán bộ quản lý, nhưng phải được thực hiện dần dần từng bước theo kế hoạch dài hạn.

Mở rộng không gian lớp học cũng là một giải pháp bổ trợ hết sức cần thiết trong việc đổi mới phương pháp dạy học. Nếu trước đây suốt 5 tiết học các em học sinh bị buộc phải ngồi "ngay", ngồi "đẹp" trong lớp của mình, thì hiện nay với các phương pháp linh hoạt, không gian lớp học mở rộng ra rất nhiều. Khi học nhóm, các em có thể lựa chọn chỗ tùy thích, có thể là một góc hành lang đã lau dọn sạch, là bục giảng của lớp học... Sản phẩm của học sinh không chỉ để tại bàn mà treo trên tường, treo lên dây căng sẵn. Rộng hơn nữa, một số tiết học được hiện thực hoá bằng hoạt cảnh trên sân khấu của lớp, của trường; tổ chức cho các em học sử tại các viện bảo tàng và dự buổi thi đố em về sử Việt Nam tại Thảo cầm viên... Thực hiện những giải pháp này rất cần bàn tay sắp xếp, tổ chức của nhà quản lý.

Hàng năm, cần tăng cường trang thiết bị, cơ sở vật chất cho các lớp học. Do đặc điểm tâm lý của trẻ ở lứa tuổi tiểu học dễ tri giác những gì gắn với hình ảnh trực quan nên việc vận dụng các trang thiết bị vào dạy học cũng hết sức quan

trọng và cần thiết. Trong những năm thay sách, mỗi trường học đều trang bị bộ đồ dùng dạy học theo mức tối thiểu. Tuy nhiên trong nhiều năm qua đã có sự mất mát, hư hỏng. Vì vậy, sau mỗi năm, cần có kế hoạch trang bị thêm để có thể phục vụ đầy đủ cho nhu cầu các lớp. Giáo viên tùy theo nội dung và phương pháp dạy học của mình làm thêm đồ dùng dạy học. Để hỗ trợ cho giáo viên trong vấn đề này, cần tổ chức các lớp hướng dẫn làm đồ dùng dạy học, trang bị máy ép nhựa và trả chi phí cho hoạt động này. Bằng nhiều biện pháp, người cán bộ quản lý khuyến khích giáo viên tự làm đồ dùng dạy học. Việc làm này tuy rất mất thời gian nhưng hiệu quả dạy học lại rất cao, bên cạnh đó nó còn gắn kết giáo viên với nhau thông qua hoạt động tập thể. Nếu có điều kiện tài chính, nên có kế hoạch mua sắm các phương tiện, trang thiết bị dạy học hiện đại như máy chụp ảnh, máy quay phim, máy chiếu đa phương tiện, màn hình cảm ứng... và tạo điều kiện, giới thiệu cho giáo viên tìm nguồn tư liệu để thiết kế tiết dạy. Xây dựng vườn trường để học sinh học tập thực tế cũng là giải pháp rất hay mà một số trường tiểu học ở ngoại thành đã vận dụng và cũng rất thành công.

Trong chỉ đạo, hỗ trợ đổi mới phương pháp dạy học cũng cần đề cao vai trò tổ, nhóm, hoạt động thư viện, thiết bị và sự hỗ trợ của các tổ chức và các bộ phận khác trong nhà trường.

3.2.5. Nhóm các giải pháp tạo động lực cho giáo viên

Cho dù giáo viên hiện nay rất ý thức về sự cần thiết của đổi mới phương pháp

trong dạy học, song cũng cần tạo động lực cho họ, thông qua việc tổ chức các phong trào thi đua có nội dung liên quan đến đổi mới phương pháp trong dạy học, sơ kết, tổng kết, khen thưởng để nhân rộng điển hình. Những kinh nghiệm có được từ việc vận dụng các phương pháp linh hoạt vào dạy học hiệu quả cũng cần được đúc kết thành sáng kiến kinh nghiệm và phổ biến rộng rãi trong đội ngũ giáo viên.

3.2.6. Nhóm các giải pháp nâng cao trình độ chuyên môn, năng lực quản lý và các điều kiện khác cho cán bộ quản lý

Đổi mới phương pháp dạy học phải bắt đầu từ sự đổi mới của chính người cán bộ quản lý. Hơn ai hết, người cán bộ quản lý cần nhận thức đúng tầm quan trọng, cấp thiết của vấn đề đổi mới phương pháp dạy học, có như vậy mới có thể truyền lửa nhiệt tình cho bạn đồng nghiệp.

Để có thể giữ vững vị trí cánh chim đầu đàn trong việc dẫn dắt đội ngũ thì trước hết bạn cần nắm vững chuyên môn, hiểu biết và vận dụng nhuần nhuyễn các phương pháp dạy học. Nếu chưa có những kỹ năng này, bạn phải bằng cách thức nào đó, nhanh chóng tự trang bị cho mình những kỹ năng và kiến thức liên quan.

Cũng như các quá trình quản lý khác, khi tổ chức cho đơn vị vận dụng đổi mới phương pháp vào dạy học cần có kế hoạch cụ thể, xác định mục tiêu cần đạt trong từng giai đoạn với các giải pháp và yếu tố hỗ trợ tương ứng, kiên trì thực hiện và sơ kết, rút kinh nghiệm sau mỗi giai đoạn.

Cuối cùng đổi mới phương pháp dạy học do nhận thức đúng bản chất vấn đề, đổi mới thực chất, đổi mới nhằm đạt mục tiêu giáo dục là điều mà người cán bộ quản lý cần hướng tập thể đạt đến trong một tương lai không xa.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2004), Dự án phát triển giáo viên tiểu học, “Đổi mới phương pháp dạy học ở tiểu học”, Nxb Giáo dục.
2. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2006), Dự án phát triển giáo viên tiểu học, *Quản lý chuyên môn ở trường tiểu học theo chương trình và sách giáo khoa mới*, Nxb Giáo dục.
3. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2010), Dự án Việt – Bỉ, *Dạy và học tích cực. Một số phương pháp và kỹ thuật dạy học*, Nxb Đại học Sư phạm.
4. Chỉ thị 14/2001/CT-TTg ngày 11/6/2001 của Thủ tướng Chính phủ về thực hiện Nghị quyết số 40/2000/QH10 về đổi mới giáo dục phổ thông.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện của Đại hội đại biểu toàn quốc của Đảng Cộng sản Việt Nam Khóa II, VIII, XI*.
6. *Luật Giáo dục năm 2005, sửa đổi bổ sung năm 2009*.
7. Đặng Huỳnh Mai, *Đổi mới tư duy về cách làm giáo dục tiểu học. Củng cố, quyết tâm hoàn thành giai đoạn 1 đổi mới giáo dục tiểu học – Năm học 2006-2007*.
7. Nghị quyết 40/2000/QH10, *Đổi mới giáo dục phổ thông*.
8. Hồ Hữu Nhật (1999), *Lịch sử giáo dục Sài Gòn – Thành phố Hồ Chí Minh (1698-1998)*, Nxb Trẻ.